

En l'elaboració d'aquest capítol han participat:
Natalia Barrientos, Raquel Vaquer-Sunyer i Alícia Florit-García.

Xarxa Natura 2000

1. Superfície marina (de competència autonòmica i estatal)

2. Percentatge de superfície amb plans de gestió aprovats (autonòmics i estatals)

La Xarxa Natura 2000 és el principal instrument per a la conservació de la naturalesa de la Unió Europea. Forma la xarxa d'espais protegits més gran del món, una xarxa ecològica creada l'any 1992 a través de la Directiva 92/43/CEE (o Directiva Hàbitats). La protecció d'aquests espais té per objecte garantir la supervivència a llarg termini de les espècies i dels hàbitats europeus més valuosos i amenaçats, tenint en compte les exigències econòmiques, socials i culturals de cada territori.

Aquesta xarxa de zones protegides integra diferents figures de protecció—tant en territori marí com terrestre— denominades:

- Llocs d'Importància Comunitària (LIC), que quan compten amb un pla de gestió aprovat passen a designar-se Zones d'Especial Conservació (ZEC).
- Zones d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA), designades a l'èmpara de la Directiva 2009/147/CE (o Directiva Aus).

Els espais marins de la Xarxa Natura 2000 poden ser de competència estatal¹ o autonòmica.² Per tal que un espai marí pugui ser de competència autonòmica ha de tenir reconeguda la seva continuïtat ecològica.

Per garantir la conservació a llarg termini dels hàbitats i les espècies d'interès comunitari que formen part de la Xarxa Natura 2000 és necessari disposar de plans o instruments de gestió adequats, específics dels llocs o integrats en altres plans de desenvolupament que incloguin, entre d'altres, els objectius de conservació del lloc i les mesures apropiades per

mantenir els espais en un estat de conservació favorable. La Conselleria de Medi Ambient i Territori és l'organisme encarregat d'elaborar els plans de gestió de competència autonòmica, seguint les «Directrius de Conservació de la Xarxa Natura 2000 a Espanya» i tenint en compte les exigències ecològiques de cada espai.³ Aquests plans de gestió s'aproven mitjançant decret del Govern de les Illes Balears.

NORMATIVA

Les directives Hàbitats i Aus han estat transposades a l'ordenament jurídic estatal a través de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat, que constitueix el marc bàsic de Natura 2000 a Espanya. La norma autonòmica que regula aquests espais protegits és la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO).

- Directiva 92/43/CEE del Consell, de 21 de maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres (Directiva Hàbitats).

QUÈ ÉS?

És el principal instrument per a la conservació de la naturalesa de la Unió Europea. Forma la xarxa d'espais protegits més gran del món, creada l'any 1992 per la Directiva Hàbitats. Inclou diferents figures de protecció, terrestres i/o marines, conegudes com:

- Llocs d'Importància Comunitària (LIC), que passen a denominar-se Zones d'Especial Conservació (ZEC) quan s'aproven els seus plans de gestió.
- Zones d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA), dictades sota la Directiva Aus.

A la mar Balear hi ha zones Xarxa Natura 2000 de competència estatal i de competència autonòmica.

METODOLOGIA

Les dades de la superfície i els plans de gestió de les zones Xarxa Natura 2000 de competència autonòmica han estat proporcionades per la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat de la Conselleria de Medi Ambient i Territori del Govern de les Illes Balears. Les dades de les zones de competència estatal s'han consultat a través de les pàgines web del Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic i de Natura 2000 Network Viewer (<https://natura2000.eea.europa.eu>).

RESULTATS

Hi ha 42 espais marins protegits Xarxa Natura 2000 de competència autonòmica que sumen un total de 109.181 ha (amb superposicions entre les figures LIC/ZEC i ZEPA).

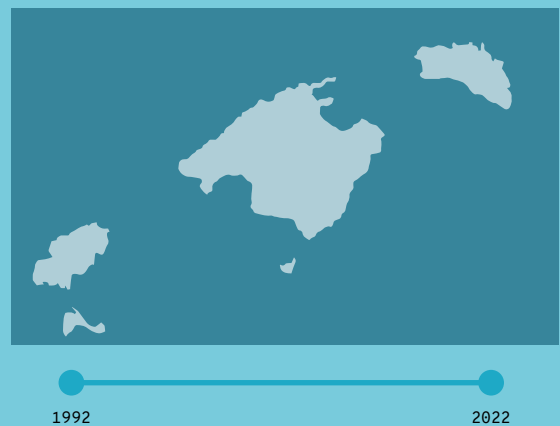
Hi ha deu espais marins protegits Xarxa Natura 2000 de competència estatal que sumen un total de 819.422 ha (amb superposicions entre zones ZEPA i LIC/ZEC).

En total, la Xarxa Natura 2000 suma, amb superposicions, 928.603 ha a la mar Balear.

PER QUÈ?

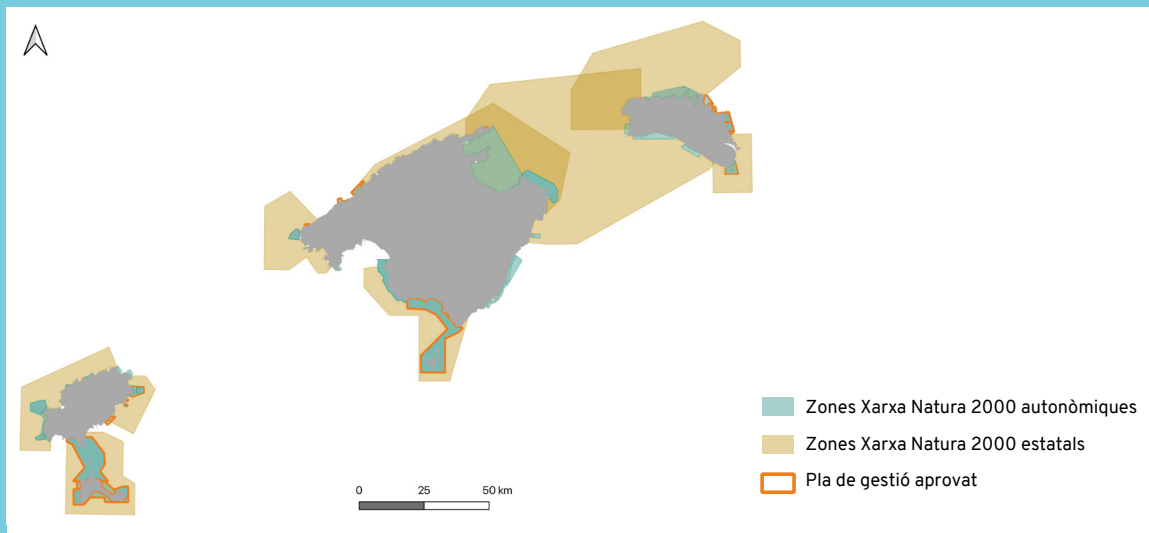
L'objectiu d'aquestes zones és garantir la protecció a espècies i hàbitats amenaçats, considerant també les exigències culturals i socioeconòmiques de cada territori. Per dur a terme aquest protecció és necessari disposar de plans de gestió aprovats, adaptats a cada zona, que serveixin de guia per mantenir o assolir un estat de conservació favorable a llarg termini.

LOCALITZACIÓ

La superfície de competència estatal és 7,5 vegades més gran que l'autonòmica.

Els plans de gestió aprovats de zones de competència estatal cobreixen únicament un 0,07 % de tota la superfície marina protegida, mentre que els plans de gestió aprovats de zones de competència autonòmica sumen un 42 % de la superfície protegida (Mallorca i Cabrera un 30 %, Menorca un 31 %, i les Pitiüses un 81 %).

Mapa de les Illes Balears que mostra els espais marins Xarxa Natura 2000 de competència estatal (color groc) i autonòmica (color verd). El contorn de color taronja indica les zones amb pla de gestió aprovat. LIC: Llocs d'Importància Comunitària; ZEPA: Zones d'Especial Protecció per a les Aus.

- Directiva 2009/147/CE relativa a la conservació de les aus silvestres, la qual inclou també els llocs per a la protecció dels seus hàbitats (Directiva Aus).
- Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat, que constitueix el marc bàsic de Natura 2000 a Espanya.
- Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO).

METODOLOGIA

S'inclouen les dades de zones Natura 2000 d'àmbit marí tant de competència autonòmica (proporcionats per la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat de la Conselleria de Medi Ambient i Territori del Govern de les Illes Balears) com de competència estatal (dades consultades en línia des de les pàgines web del Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic¹ i Natura 2000 Network Viewer).⁴

Moltes zones Xarxa Natura 2000 són, al temps, LIC/ZEC i ZEPA, per la qual cosa es mostren els resultats de la superfície marina amb superposicions.

A les zones Xarxa Natura 2000 autonòmiques, la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat (Conselleria de Medi Ambient i Territori del Govern de les Illes Balears) és l'entitat encarregada d'elaborar i tramitar els plans de gestió de cada espai; el Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic s'encarrega de les zones de competència estatal.

RESULTATS

1. Superfície marina (de competència autonòmica i estatal)

Els espais Natura 2000 de competència autonòmica sumen 42 zones marines distribuïdes majorment al litoral balear (figura 1, taula 1). Aquestes zones sumen una superfície total de 109.180,95 ha o 1.091,81 km², tot i que amb superposicions, ja que hi ha zones protegides com a ZEPA que coincideixen amb figures de protecció LIC/ZEC.

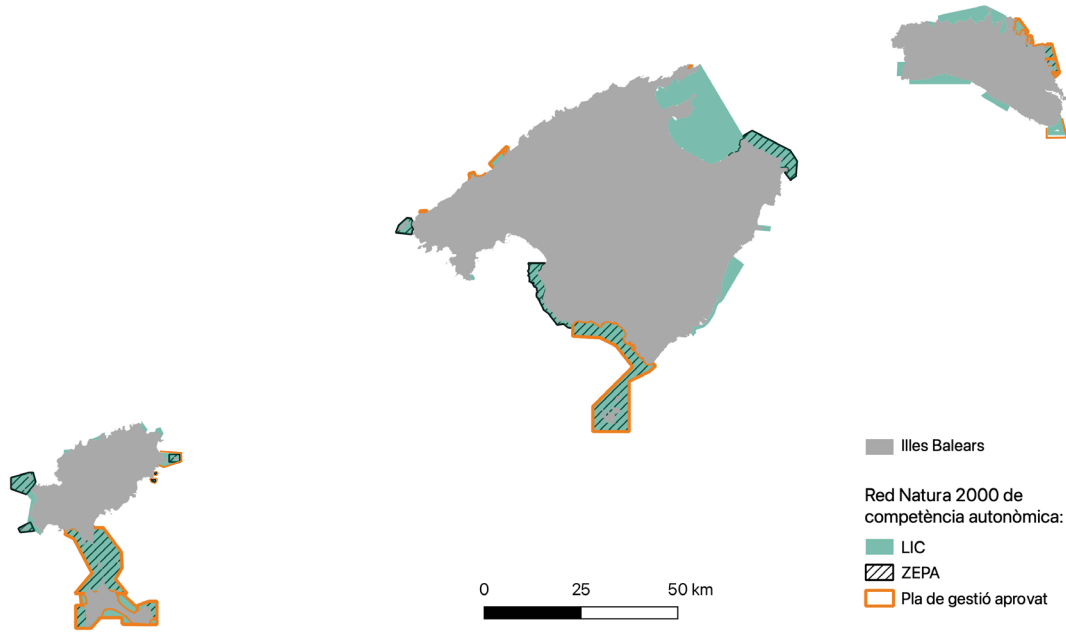
Els espais Natura 2000 de competència estatal són deu i sumen una superfície de 819.421,7 ha o de 8.194,2 km² (taula 2, figura 2). Aquesta superfície

Taula 1. Zones Xarxa Natura 2000 de la mar Balear de competència autonòmica. FONT: Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat (Conselleria de Medi Ambient i Territori del Govern de les Illes Balears).

Codi	Figura	Xarxa Natura 2000 marina	Superfície (ha)	Pla de gestió (PG)	Estat	Any d'aprovació	Illa
ES5310103	LIC	Àrea marina del cap de Cala Figuera	129,03	PG Costa sud de Mallorca	En tramitació		Mallorca
ES5310097	LIC	Àrea marina de la costa de Llevant	1.998,88	PG Costa de Llevant de Mallorca	En tramitació		Mallorca
ES5310109	LIC	Àrea marina de cala Saona	450,96	PG Formentera	Aprovat	2020	Formentera
ES5310111	LIC	Àrea marina de la platja de Migjorn	2.045,97	PG Formentera	Aprovat	2020	Formentera
ES5310110	LIC	Àrea marina de la platja de Tramuntana	1.421,52	PG Formentera	Aprovat	2020	Formentera
ES5310106	LIC	Àrea marina de ses Margalides	99,67	PG Nord d'Eivissa	En tramitació		Eivissa
ES5310107	LIC	Àrea marina de Tagomago	744,01	PG Illots del Llevant d'Eivissa	Aprovat	2022	Eivissa
ES5310035	LIC	Àrea marina del nord de Menorca	5.095,95	PG Costa nord de Menorca	En tramitació		Menorca
ES0000240	LIC, ZEPA	Àrea marina del sud de Ciutadella	2.239,12	PG Costa sud de Menorca	En tramitació		Menorca
ES5310073	LIC	Àrea marina de Punta Prima-Illa de l'Aire	1.321,21	PG Illa d l'Aire	Aprovat	2022	Menorca
ES5310075	LIC	Arenal de Son Saura	345,75	PG Costa sud de Menorca	En tramitació		Menorca
ES0000083	LIC, ZEPA	Arxipèlag de Cabrera	19.221,09	PG Arxipèlag de Cabrera	Aprovat	2015	Cabrera
ES5310005	LIC	Badies de Pollença i Alcúdia	30.750,43	PG Badies nord de Mallorca	En tramitació		Mallorca
ES5310069	LIC	Cala d'Algaiarens	140,67	PG Costa nord de Menorca	En tramitació		Menorca

Codi	Figura	Xarxa Natura 2000 marina	Superfície (ha)	Pla de gestió (PG)	Estat	Any d'aprovació	Illa
ES5310071	LIC	Cala en Brut	38,84	PG Costa est de Menorca	Aprovat	2021	Menorca
ES5310094	LIC	Cala Figuera	66,71	PG Serra de Tramuntana	Aprovat	2015	Mallorca
ES5310072	LIC	Caleta de Binillautí	157,96	PG Costa est de Menorca	Aprovat	2021	Menorca
ES5310025	LIC, ZEPA	Cap de Barbaria	1.771,22	PG Formentera	Aprovat	2020	Formentera
ES5310128	LIC	Cap Enderrocat i Cap Blanc	3.402,58	PG Costa sud de Mallorca	En tramitació		Mallorca
ES0000081	ZEPA	Cap Enderrocat-Cap Blanc	3.402,58	PG Costa sud de Mallorca	En tramitació		Mallorca
ES5310068	LIC	Cap Negre	554,07	PG Costa sud de Menorca	En tramitació		Menorca
ES5310104	LIC	Costa de l'oest d'Eivissa	1.276,38	PG Costa oest d'Eivissa	En tramitació		Eivissa
ES5310030	LIC	Costa de Llevant	1.838,67	PG Costa de Llevant de Mallorca	En tramitació		Mallorca
ES0000233	LIC, ZEPA	D'Addaia a s'Albufera	1.010,39	PG Costa est de Menorca	Aprovat	2021	Menorca
ES5310074	LIC	De cala Llucalari a Cales Coves	1.065,42	PG Costa sud de Menorca	En tramitació		Menorca
ES5310105	LIC	Es Amunts d'Eivissa	156,31	PG Nord d'Eivissa	En tramitació		Eivissa
ES5310077	LIC	Es Rajolí	110,83	PG Serra de Tramuntana	Aprovat	2015	Mallorca
ES0000078	LIC, ZEPA	Es Vedrà-es Vedranell	556,56	PG Costa oest d'Eivissa	En tramitació		Eivissa
ES5310023	LIC, ZEPA	Illots de Ponent d'Eivissa	2.385,19	PG Costa oest d'Eivissa	En tramitació		Eivissa
ES0000242	LIC, ZEPA	Illots de Santa Eulària, Rodona i es Canar	63,22	PG Illots del llevant d'Eivissa	Aprovat	2022	Eivissa
ES5310024	LIC, ZEPA	La Mola	1.104,44	PG Formentera	Aprovat	2020	Formentera
ES0000227	LIC, ZEPA	Muntanyes d'Artà	5.627,63	PG Muntanyes d'Artà	En tramitació		Mallorca
ES5310112	LIC	Nord de Sant Joan	483,35	PG Nord d'Eivissa	En tramitació		Eivissa
ES5310081	LIC	Port des Canonge	165	PG Serra de Tramuntana	Aprovat	2015	Mallorca
ES5310099	LIC	Portocolom	75,95	PG Costa de Llevant de Mallorca	En tramitació		Mallorca
ES5310096	LIC	Punta de n'Amer	327,07	PG Costa de Llevant de Mallorca	En tramitació		Mallorca
ES5310070	LIC	Punta Redona-Arenal d'en Castell	970,76	PG Costa est de Menorca	Aprovat	2021	Menorca
ES0000234	LIC, ZEPA	S'Albufera des Grau	672,13	PG Costa est de Menorca	Aprovat	2021	Menorca
ES5310082	LIC	S'Estaca-Punta de Deià	782,76	PG Serra de Tramuntana	Aprovat	2015	Mallorca
ES0000221	LIC, ZEPA	Sa Dragonera	996,7	PG Dragonera	En tramitació		Mallorca
ES0000084	LIC, ZEPA	Ses Salines d'Eivissa i Formentera	13.619,49	PG Salines d'Eivissa i Formentera	Aprovat	2015	Eivissa, Formentera
ES0000082	LIC, ZEPA	Tagomago	494,48	PG Illots del llevant d'Eivissa	Aprovat	2022	Eivissa

TOTAL (ha): 109.180,95

Figura 1. Mapa de les Illes Balears que mostra els espais marins Xarxa Natura 2000 de competència autonòmica (Llocs d'Importància Comunitària [LIC] i Zones d'Especial Protecció per a les Aus [ZEPA]). El contorn taronja mostra les zones amb pla de gestió aprovat, mentre que la resta es troba en tràmit d'aprovació. FONT: Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat (Conselleria de Medi Ambient i Territori), SITIBSA-IDEIB.

mostra superposicions entre figures de protecció LIC/ZEC i ZEPA.

La superfície protegida Xarxa Natura 2000 de competència estatal és 7,5 vegades més gran que la de les zones de competència autonòmica.

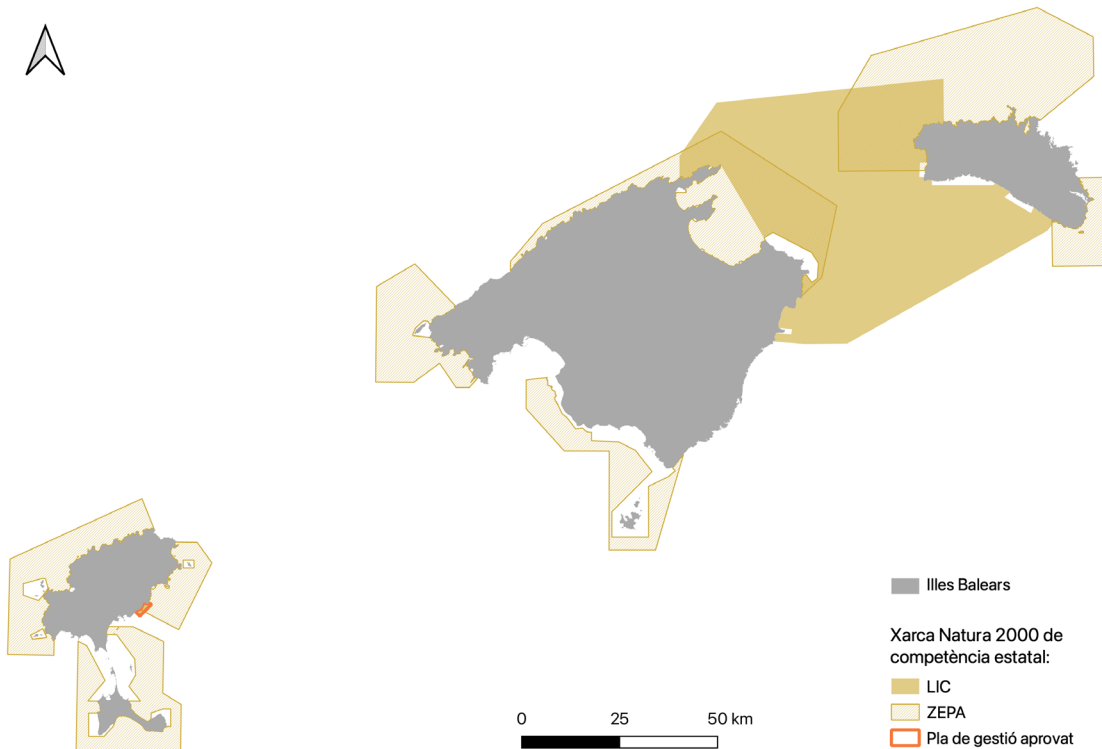
2. Percentatge de superfície amb plans de gestió aprovats (autonòmics i estatals)

A la mar Balear hi ha 42 zones Xarxa Natura 2000 amb àmbit marí de competència autonòmica, agrupades en 20 plans de gestió; d'aquestes, 16 zones formen part de 7 plans de gestió aprovat i 22 zones estan incloses en 9 plans de gestió que es troben en tramitació (taula 1, figura 3).

Taula 2. Zones Xarxa Natura 2000 de la mar Balear de competència estatal. FONT: www.natura2000.eea.europa.eu.

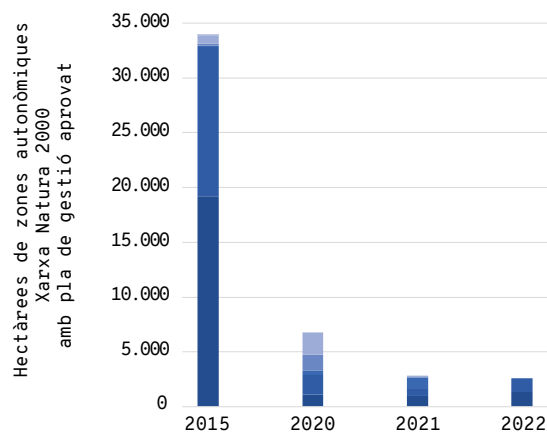
Codi	Figura	Xarxa Natura 2000 marina	Superfície (ha)	Pla de gestió aprovat
ES5310108	ZEC	Àrea marina del cap Martinet	553,26	x
ESZZ16002	LIC	Canal de Menorca	335.603,4	
ES0000515	ZEPA	Espai marí de Formentera i del sud d'Eivissa	46.431,22	
ES0000516	ZEPA	Espai marí del ponent i el nord d'Eivissa	47.181,08	
ES0000517	ZEPA	Espai marí del llevant d'Eivissa	19.166,88	
ES0000518	ZEPA	Espai marí del sud de Mallorca i Cabrera	40.015,98	
ES0000519	ZEPA	Espai marí del ponent de Mallorca	46.961,61	
ES0000520	ZEPA	Espai marí del nord de Mallorca	98.481,39	
ES0000521	ZEPA	Espai marí del nord i l'oest de Menorca	161.456,94	
ES0000522	ZEPA	Espai marí del sud-est de Menorca	23.569,89	

TOTAL (ha): 819.421,65

Figura 2. Mapa de les Illes Balears que mostra els espais marins Xarxa Natura 2000 de competència estatal (Llocs d'Importància Comunitària [LIC] i Zones d'Especial Protecció per a les Aus [ZEPA]). El contorn taronja al sud-est d'Eivissa mostra l'única zona amb pla de gestió aprovat. FONT: MITERD,¹ Natura 2000 Network Viewer.⁴

L'any 2015 es van aprovar tres plans de gestió que varen permetre designar com a ZEC sis espais amb una superfície total de 33.965,88 ha. L'any 2020 es va aprovar un pla de gestió que va suposar la designació com a ZEC de cinc espais més, amb una superfície total de 6.794,11 ha. El 2021, s'han designat com a ZEC cinc espais que sumen un total de 2.850,08 ha, amb plans de gestió aprovats. Finalment, el 2022 s'han aprovat dos plans de gestió: el de Illa de l'Aire i el dels Illots del Llevant d'Eivissa. Tot això significa que el 42,35 % de la superfície marina de competència autonòmica (46.233 ha) disposa d'un pla de gestió (figures 3 i 4).

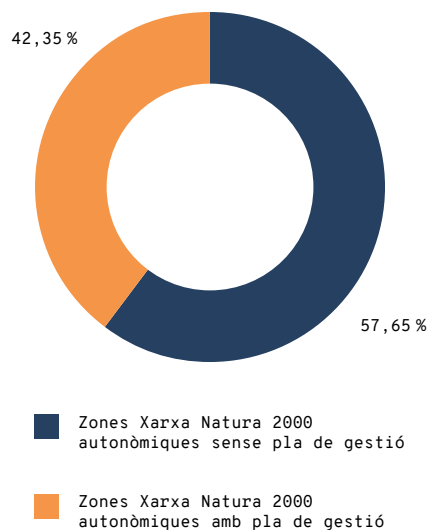

Figura 3. Superfície en hectàrees de les zones marines Xarxa Natura 2000 de competència autonòmica amb els anys d'aprovació dels seus plans de gestió. Els diferents colors corresponen a les diverses zones aprovades. FONT: Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat (Conselleria de Medi Ambient i Territori).

Pel que fa a les zones Xarxa Natura 2000 estatals, només una de les deu (ZEC Àrea marina del cap Martinet amb 553,26 ha) disposa de pla de gestió aprovat —l'any 2016 (taula 2).

Atès que tota la superfície de competència estatal suma 819.421,7 ha, un 99,9 % de la superfície protegida no disposa de plans de gestió aprovats.

Per illes, les superfícies autonòmiques amb plans de gestió aprovats són: Mallorca i Cabrera un 30 %, Menorca un 31 %, i les Pitiüses un 81 %.

Figura 4. Percentatge de superfície de zones Xarxa Natura 2000 autonòmiques amb (color taronja) i sense (color blau) pla de gestió. FONT: Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat (Conselleria de Medi Ambient i Territori).

CONCLUSIONS

- Els espais Xarxa Natura 2000 de la mar Balear sumen 928.603 ha amb superposicions.
- L'any 2022, els espais marins protegits Xarxa Natura 2000 de competència autonòmica són 42 i sumen 109.181 ha; els espais marins de competència estatal són 10 i sumen 819.422 ha (considerant que hi ha superposicions entre zones ZEPA i LIC/ZEC).
- La superfície de zones Xarxa Natura 2000 de competència estatal és 7,5 vegades més gran que la de competència autonòmica.
- Per garantir una conservació favorable dels hàbitats i de les espècies de les zones Xarxa Natura 2000 es necessiten plans de gestió aprovats i adaptats a cada una d'elles. Un 58 % de la superfície protegida de totes les zones de competència autonòmica no disposa de plans de gestió aprovats, mentre que a les zones de competència estatal aquesta xifra arriba al 99,9 %.
- Mallorca i Menorca són les illes que tenen una menor superfície Red Natura 2000 amb plans de gestió autonòmics aprovats.

REFERÈNCIES

¹ MINISTERI PER A LA TRANSICIÓ ECOLÒGICA I EL REpte DEMOGRÀFIC (10/2/2022). «Espacios de la Red Natura 2000 de ámbito marino competencia del Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico» [en línia]. <<https://www.miteco.gob.es/es/biodiversidad/temas/biodiversidad-marina/espacios-marinos-prottegidos/red-natura-2000-ambito-marino/espacios-red-natura-competencia-ministerio.aspx>>.

² CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI (10/2/2022). «Natura 2000» [en línia]. <<https://xarxanatura.es>>, <<http://xarxanatura.caib.es>>.

³ MINISTERI DE MEDI AMBIENT I MEDI RURAL I MARÍ (2011). «Directrices de conservación de la Red Natura 2000 en España» [en línia]. <https://www.miteco.gob.es/es/biodiversidad/temas/espacios-prottegidos/doc_n2000_directrices_conserv_tcm30-197198.pdf>.

⁴ NATURA 2000 NETWORK VIEWER. <<https://natura2000.eea.europa.eu>>.

CITAR COM

BARRIENTOS, N.; VAQUER-SUNYER, R.; FLORIT-GARCÍA, A. (2022). «Xarxa Natura 2000». A: Vaquer-Sunyer, R.; Barrientos, N. (ed.). *Informe Mar Balear 2022* <<https://www.informemarbalear.org/ca/amp/imb-xarxa-natura-2000-cat.pdf>>.